Parc Penallta Countryside Collector Trail

Llwybr Casglwyr Cefn Gwlad Parc Penallta

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg, ac mewn ieithoedd a fformatau eraill ar gais.
This document is available in Welsh, and in other languages and formats on request.

Countryside Collector Trails

are a fantastic way to discover more about your local countryside.

There are waymarked trails and many unmarked tracks around Parc Penallta for you to enjoy. Dotted along these tracks and trails are ten, easy to find, numbered posts, each with the name of a creature or plant that is found in that part of the park. As you find the posts, just write the name of the creature or plant in your album next to the correct number. There's a map included in the book to help you find your way.

Once you've collected at least **FIVE** names, send us a stamped addressed envelope (*don't send your album*) with your completed card claim form and we'll send you your free collector cards; the address is on the back of the book. Remember, you'll need to fill out the questionnaire to qualify for your cards.

Each time you come to the park you can collect more cards by exploring different parts of the park and finding more posts. There are three parks to visit and three books to complete – collect all 30 cards and win a free gift!

Happy Collecting!

Mae'r Llwybrau Casglwyr Cefn Gwlad

yn ffordd wych o ddarganfod mwy am eich cefn gwlad lleol.

Mae nifer o lwybrau â chyfeirbwynt a nifer o lwybrau heb eu marcio o amgylch Parc Penallta i chi eu mwynhau. Wedi eu gwasgaru ar hyd y llwybrau hyn mae deg postyn hawdd i'w ffeindio sydd wedi eu rhifo, pob un gydag enw creadur neu blanhigyn y gellir ei ddarganfod yn y rhan hynny o'r parc. Wrth i chi ddarganfod y pyst, ysgrifennwch enw creadur neu blanhigyn yn yr albwm nesaf at y rhif cywir. Mae yna fap yn gynwysedig yn y llyfr i'ch helpu i ddarganfod eich ffordd.

Unwaith rydych wedi casglu o leiaf **PUM** enw, anfonwch amlen hunangyfeiriedog (*peidiwch ag anfon eich albwm*) gyda'ch ffurflen cerdyn hawlio cwbledig a byddwn yn anfon eich cardiau casglwyr am ddim atoch; mae'r cyfeiriad ar gefn y llyfr. Cofiwch bydd angen i chi lenwi'r holiadur er mwyn bod yn gymwys i gael eich cardiau.

Bob tro rydych yn dod i'r parc, gallwch gasglu mwy o gardiau drwy archwilio gwahanol rannau o'r parc a darganfod mwy o byst. Mae yna dri pharc i'w hymweld, a 3 llyfr i'w cwblhau – casglwch y 30 cerdyn ac enillwch rodd am ddim!

Mwynhewch wrth Gasglu!

Fast Food

With large eyes for spotting and big jaws for munching, this bright green beetle is the tiger of the insect world. It loves the park's dry, sunny paths where it can ambush and snap up a passing insect for lunch. Unwary insects have to be fast not to be food!

1

STICK CARD HERE

1

GLUDO CARDIAU YMA

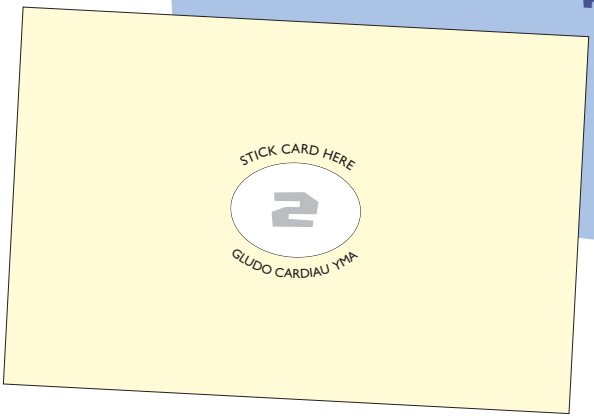
Bwyd cyflym

Gyda llygaid mawr ar gyfer gweld a cheg fawr ar gyfer cnoi, y chwilen werdd lachar hon yw teigr byd y pryfed. Mae'n caru llwybrau heulog a sych y parciau, lle all ymosod ar bryfed agos a'u bwyta. Rhaid i bryfed nad ydynt yn wyliadwrus fod yn gyflym er mwyn peidio â bod yn fwyd!

King of the air

2

Buzzing around the open waters of Parc Penallta this blue and green flyer rules the skies. Whilst airborne, it's protecting its territory from others, catching food in its claws and searching for a mate. These wetlands were built to encourage dragonflies and pond creatures to make the park their home.

Brenin yr awyr

Gan suo o amgylch dyfroedd agored Parc Penallta mae'r ehedwr gwyrdd a glas hwn yn teyrnasu ar yr awyr. Tra ei fod yn yr awyr mae'n amddiffyn ei diriogaeth rhag eraill, gan ddal ei fwyd yn ei grafangau, ac yn chwilio am gymar. Cafodd y gwlypdiroedd hyn eu hadeiladu er mwyn annog gweision y neidr a chreaduriaid y pwll i gartrefi yn y parc.

Having a laugh in the woods

With its striking red head, green body and yellow rump this striking bird is regularly seen at Parc Penallta. And what's more, you'll probably scare it from off the ground where it loves to feed on ants. You'll hear this bird's laughing call echoing around the park.

STICK CARD HERE

3

GLUDO CARDIAU YMA

Cael hwyl yn y goedwig

Gyda'i ben coch trawiadol, corff gwyrdd a ffolen felen gellir gweld yr aderyn hwn yn aml ym Mharc Penallta. Byddwch siŵr o fod yn rhoi ofn iddo ar y ddaear lle mae'n caru bwyta morgrug. Byddwch yn clywed galwad siriol yr aderyn yn atseinio o amgylch y parc.

Flying songster

Sadly, as our ways of farming change, and we lose more rough pasture this small brown bird is getting less common. The grasslands of Parc Penallta though, give it a safe place to nest. You'll not fail to hear the song of this cheery little bird as it climbs above your head singing continually. It climbs for about 30m or more before floating back down to earth.

STICK CARD HERE

4

GLUDO CARDIAU YMA

Canwr hedegog

Yn anffodus, wrth ein dulliau o ffermio newid ac wrth i ni golli mwy o borfa arw mae'r aderyn brown prin hwn yn mynd yn llai a llai cyffredin. Mae glaswelltiroedd Parc Penallta fodd bynnag yn rhoi lle diogel iddo i nythu. Ni allwch fethu â chlywed can yr aderyn hapus hwn wrth iddo ddringo drops eich open a chanu'n barhaus. Mae'n dringo tua 30 metr neu fwy cyn hofran a dod nôl lawr i'r ddaear.

5

A welcome stranger

It's been many a year since these were seen at Parc Penallta, but recently they have been making a comeback. With the largest crest of any British bird and a distinctive eerie call, this bird has suffered badly from loss of suitable farmland on which to spend its winters. Hopefully, the open grassland at the park will welcome back more to live here.

Dieithryn calonogol

Mae sawl blwyddyn wedi bod ers i'r rhain gael eu gweld ym Mharc Penallta, ond yn ddiweddar maent wedi dychwelyd. Gyda chrib mwyaf unrhyw aderyn Prydeinig a galwad iasol, trawiadol, mae'r aderyn wedi dioddef oherwydd colled tir ffermio addas lle all dreulio'i gaeafau. Y gobaith yw y bydd y glaswelltir agored yn y parc yn croesawu mwy i ddod i fyw yma.

STICK CARD HERE

5

GLUDO CARDIAU YMA

Alternative transport

At dawn, when the park is quiet, you might be lucky enough to see one of these shy animals. They don't live in burrows but prefer to hide in hollows in the ground called 'forms'. Their size (they're bigger) and black tipped ears tell them apart from rabbits. They are often linked with witches; by turning into one of these creatures, they could make quick getaways!

STICK CARD HERE

6

GLUDO CARDIAU YMA

Cludiant Arall

Gyda thoriad y wawr, pan mae'r parc yn dawel, gallwch fod yn ddigon ffodus i weld un o'r anifeiliaid swil hyn. Nid ydynt yn byw mewn tyllau ond mae gwell ganddynt guddio mewn cafnau yn y ddaear o'r enw 'ffurflenni'. Mae eu maint (maent yn fwy) a'u clustiau â blaenau du yn eu gwahaniaethu rhag cwningod. Maent yn aml yn gysylltiedig â gwrachod; drwy droi mewn i un o'r creaduriaid hyn, gallant wneud dihangfa gyflym!

6

Fight for light

7

This insect's brown and yellow speckled wings give it prefect camouflage in the dappled light of woodland edges where it lives. On sunny days, it will stake claim to a pool of sunlight. And it will fight to keep its light! When an invader approaches, the two rivals meet in a harmless tussle, spiralling up towards the tops of the trees. The defender usually wins.

STICK CARD HERE

7

GLUDO CARDIAU YMA

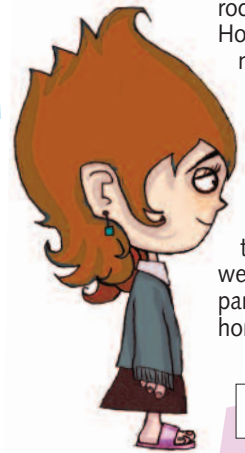
Brwydro am olau

Mae esgyll brith frown a melyn y pryfyn yn rhoi cuddliw perffaith iddo yn y golau brith o ymylon coetir lle mae'n byw. Ar ddiwrnodau heulog, bydd yn ceisio cael bach o heulwen. Ac mi fydd yn brwydro i gadw'r golau! Pan fydd goresgynnwr yn nesáu, bydd y ddau wrthwynebydd yn cwrdd mewn ysgarmes ddiniwed, gan droelli i fyny tuag at frigau'r coed. Yr amddiffynnwr sydd fel arfer yn ennill.

Dressed up for the ladies

Most of the time, this dark, spotty and warty amphibian is well camouflaged and spends a lot of time out of the water in damp undergrowth, under rocks and in holes. However, to attract a mate in springtime, the males grow a big jagged crest on their back and develop a brighter orange belly. The clean ponds where they breed and the wet grasslands of the park are a perfect home.

Yn barod am y benywod

Y mwyafrif o'r amser mae'r Amffibiad tywyll, smotiog a dafadennog hwn wedi ei guddliwio'n dda, ac mae'n treulio'r rhan fwyaf o'i amser allan o'r dŵr, mewn isdyfiant llaith, o damn gerrig ac mewn tyllau. I ddenu cymar yn ystod y gwanwyn mae'r gwryw'n tyfu crib mawr ar ei gefn ac yn datblygu bola oren llachar. Mae'r pyllau glan lle maent yn bridio a glaswelltiroedd gwlyb y parc yn gartref perffaith.

STICK CARD HERE

GLUDO CARDIAU YMA

STICK CARD HERE

9

GLUDO CARDIAU YMA

Cludiant hudol

Byddwch yn darganfod y goeden hon pob man yn y parc. Mae'n tyfu'n dda ar dir gwael ac yn gwella pridd drwy ychwanegu nitrogen iddo drwy ei wreiddiau. Mae'r goeden yn rhywogaeth arloesol – mae'n gwasgaru'n gyflym ar draws tir agored – sydd wedi bod yn wych ar gyfer cuddio'r mynydd o wastraff glo. Mae'r coed yn gartrefi gwych ar gyfer adar a phryfed y parc – yn ogystal â choesau ysgubellau gwrachod!

9

Magic transport

You'll find this tree everywhere in the park. It grows well on poor ground and improves soil by adding nitrogen to it through its roots. The tree is a pioneer species – it quickly spreads across open ground – which has been great for covering up the mountain of coal waste from which Parc Penallta is built. The trees make great homes for birds and insects in the park – as well as witches' broomstick handles!

10

STICK CARD HERE

10

GLUDO CARDIAU YMA

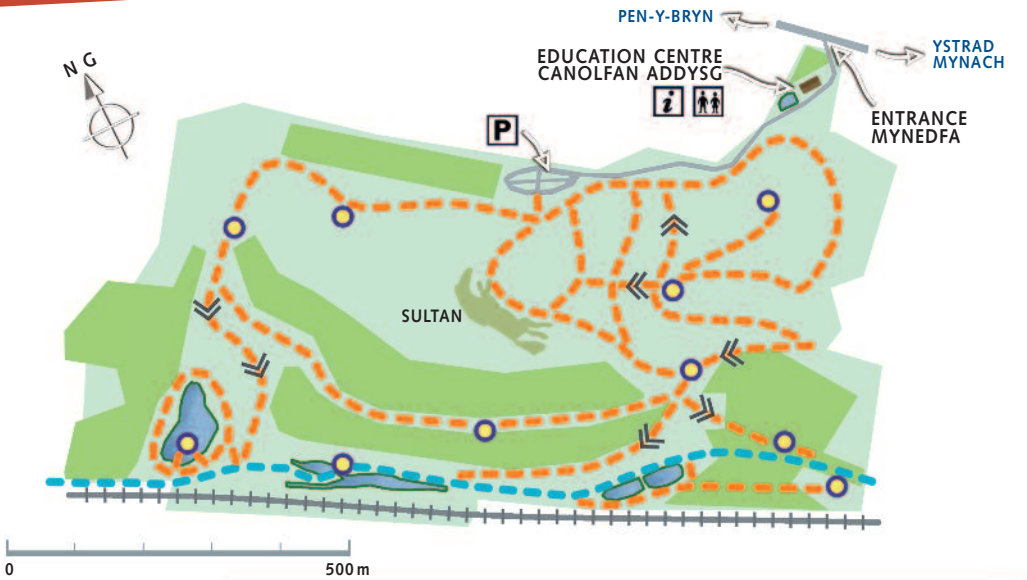
Howdy partner

Old damp industrial sites like Parc Penallta, where other plants find it hard to grow, are ideal homes for this glamorous plant. May and June are the best time to see it when the purple pyramids of flowers are blooming. Below ground though, their roots are tangled up with string-like fungi. Fungi provide the orchid with nutrients to grow and in return, the fungi drink the glucose the orchid makes. Without this partnership, they wouldn't survive.

Helo ffrind

Mae hen safleoedd diwydiannol llaith, lle mae'n anodd i blanhigion eraill i dyfu, yn ddelfrydol ar gyfer y planhigyn hudol hwn. Mis Mehefin a mis Mai yw'r amser gorau i weld hyn pan fod pyramidiau porffor o flodau'n tyfu. O dan y ddaear, fodd bynnag, mae eu gwreiddiau'n mynd yn gylymau gyda ffyngau sydd fel llinynnau. Mae ffyngau yn darparu maetholion i'r tegeirian gael tyfu, ac yn ei dro mae'r ffyngau'n yfed y glwcos mae'r tegeirian yn ei gynhyrchu. Heb y bartneriaeth hon, ni fyddent yn goroesi.

Parc Penallta

How to get to Parc Penallta

By bus
Service C16 - Caerphilly to Nelson
Service C17 - Bargoed to Caerphilly

By bike
Route 47 (The Celtic Trail) runs through the park.

By train
From Ystrad Mynach station follow the access road down to the A472. Turn left and walk 100m along the road. The path to the park is signposted on the other side of the road.

From Hengoed Station follow R47 west to Parc Penallta (about 2 miles)

By car
From Ystrad Mynach follow the signs to Penallta Industrial Estate. The entrance and car park is located midway between Ystrad Mynach and Gelligaer on Penallta Road.

Sut i gyrraedd Parc Penallta

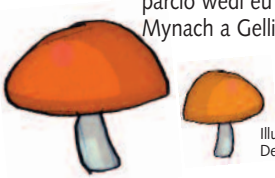
Gyda bws
Gwasanaeth C16 - Caerffili i Nelson
Gwasanaeth C17 - Bargod i Gaerffili

Gyda beic
Mae Ffordd 47 (Y Llwybr Celtaidd) yn mynd drwy'r parc.

Gyda thrên
O orsaf Ystrad Mynach, dilynwch yr heol mynediad i'r A472. Trowch i'r dde a cherddwch 100m ar hyd yr heol. Mae arwydd ar gyfer y llwybr i'r parc ar ochr arall yr heol.

O orsaf Hengoed, dilynwch Ffordd 47 i'r gorllewin i Barc Penallta (tua 2 milltir)

Gyda char
O Ystrad Mynach, dilynwch yr arwyddion i Ystâd Ddiwydiannol Penallta. Mae'r mynediad a'r maes parcio wedi eu lleoli hanner ffordd rhwng Ystrad Mynach a Gelligaer ar Heol Penalltau.

Illustrations/darluniau: Tom Percival
Design/cynllunio: Andy Dark

Countryside Collector Cards
Countryside & Landscape Service
Caerphilly County Borough Council
Council Offices
Pontllanfraith
Blackwood
NP12 2YW

Tel: 01443 816853

e-mail: countryside@caerphilly.gov.uk
www.caerphilly.gov.uk/countryside

Cardiau Casglwyr Cefn Gwlad
Gwasanaeth Cefn Gwlad a Thirwedd
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Swyddfeydd y Cyngor
Pontllan-fraith
Coed Duon
NP12 2YW

Rhif Ffôn: 01443 816853

e-bost: countryside@caerphilly.gov.uk
www.caerphilly.gov.uk/cymraeg/cefngwlad

Her Iechyd Cymru Health Challenge Wales

Ariennir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru
Funded by Welsh Assembly Government

An Active Lifestyles Fund Project
Prosiect Cronfa Ffyrdd o Fyw Egnïol

Look out for the other Countryside Collector Trails at Parc Cwm Darran and Sirhowy Valley Country Park.

Cadwch lygad allan am y Llwybrau Casglwyr Cefn Gwlad eraill ym Mharc Cwm Darran a Pharc Gwledig Cwm Sirhywi.

Claim Form Ffurflen Hawlio

Name Enw

Address Cyfeiriad

Postcode Cod Post

Please send me / Anfonwch ataf:

Post Postyn	Name Enw	Post Postyn	Name Enw
1		6	
2		7	
3		8	
4		9	
5		10	

Caerphilly County Borough Council is the data controller under the Data Protection Act. The information collected from this form will be held for 2 years and will be used to evaluate the success of the trails and to check eligibility for claiming cards and free gift only. If you wish to make a request to see your data or object to the manner in which they are processed, please contact: Phil Evans, Data Protection Officer, IT Services, Ystrad Fawr, Ystrad Mynach. Tel: 01443 863220. E-mail: dataprotection@caerphilly.gov.uk

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yw'r rheolydd data o dan y Ddeddf Diogelu Data. Bydd y wybodaeth sy'n cael ei gasglu o'r ffurflen hon yn cael ei gadw am 2 flynedd ac ond yn cael ei ddefnyddio i werthuso llwyddiant y llwybrau ac i wirio cymhwysedd ar gyfer cardiau hawlio a'r rhodd am ddim. Os hoffech wneud cais i weld eich data neu os ydych yn gwrthwynebu i'r ffordd maent yn cael eu prosesu, cysylltwch â: Phil Evans, Swyddog Diogelu Data, Gwasanaethau TG, Ystrad Fawr, Ystrad Mynach. Rhif Ffôn: 01443 863220. E-bost: dataprotection@caerphilly.gov.uk

Collector Card Claim Form

Please answer these questions and send the page to us with your card claim. We can't send you your cards without this information. Remember, if you collect all 30 cards you'll qualify for a free gift!

Ffurflen Hawlio Carden Casglwr

Atebwch y cwestiynau hyn ac anfonwch y dudalen atom gyda'ch carden hawlio. Ni allwn anfon eich cardiau atoch heb y wybodaeth hon. Cofiwch, os gasglwch y 30 carden byddwch yn gymwys i gael rhodd am ddim!

PP

1 Were the posts easy to find? A oedd y pyst yn hawdd i'w darganfod? ☐ ☺ ☐ ☹

2 Was the map easy to use? A oedd y map yn hawdd i'w ddarganfod? ☐ ☐

3 Was the information interesting? A oedd y wybodaeth yn ddiddorol? ☐ ☐

4 Did you enjoy the trail? A wnaethoch fwynhau'r llwybr? ☐ ☐

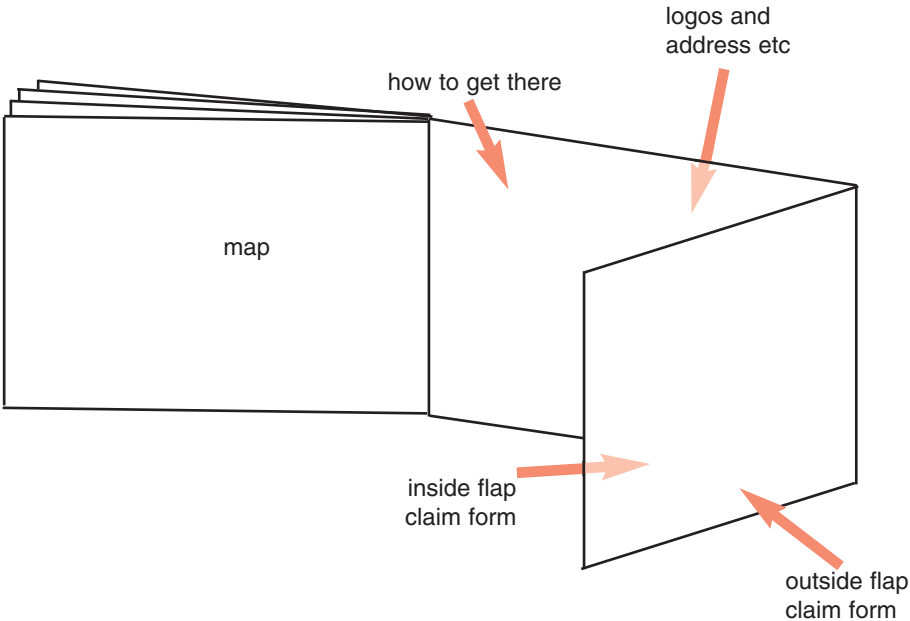
Tell us why Dywedwch pam wrthym

5 Who did the trail? Pwy aeth ar y llwybr? Number of adults, Nifer o oedolion, ☐

number of children, nifer o blant, ☐ (what ages) (oedrannau)

6 When did you do the trail? (day/month/year) Pryd a aethoch ar y llwybr? (diwrnod/mis/blwyddyn) / /

7 Anything else you'd like to tell us? Oes unrhyw beth arall yr hoffech ei ddweud wrthym?

logos and
address etc
how to get there
map
inside flap
claim form
outside flap
claim form